

İPEK ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA OKULU

OKUL REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK SERVİSİNİN TANITIMI

Rehberlik; kişinin bir bütün olarak gelişimini ve kendisini tanımasını hedefler. Okul Rehberlik Servisi öğrencilerimizle problem odaklı değil, gelişimsel rehberlik modeli merkezli çalışmalar planlamaktadır. Öğrencilerimiz sadece bir yönleriyle değil bütün yönleriyle gözlenip değerlendirilmektedirler. Rehberlik servisi , öğrencilere ;

-Duygusal gelişim

-Zihinsel gelişim

-Dil gelişimi

-Ahlâki gelişim

-Fiziksel gelişim

gibi gelişim alanlarının tümünü dikkate alarak yaklaşır. Rehberlik derslerinde öğrencilerimize, sınıf düzeylerine uygun olarak aynı amaç doğrultusunda farklı etkinlikler yapmaktadır. Öğrencilere (okul türüne göre veliler ve öğretmenlere) ihtiyaçları doğrultusunda seminerler verilmektedir. İhtiyaca göre bireysel ya da grup rehberliğiyle öğrenci gelişime katkı sağlanmaktadır. Rehber Öğretmen çözüm sürecine yardımcı olur. Gerekğinde yol gösterir ya da yönlendirme yapar. Kişi kendi problemini kendi çözebilecek kapasitededir. Ancak çözüm sürecinde destek gerekebilir.

Rehberlik Servisinin Amacı Öğrencilerin, bilgi ve başarılarının yanı sıra düşünme şekilleri ve davranış hazırlığının da önemli bir etken olduğu bilinci ile hareketle yola çıkar. Rehberlik Servisimiz, öğrencilerimizin gelişim süreci içinde karşılaştıkları güçlükleri problem haline dönüşmeden çözmelerine yardımcı olmak, kendini tanıyan, uyum ve iletişim becerisine sahip, çevresine duyarlı, mutlu, sağlıklı, yaratıcı bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmak için çalışır.

İlkelerimiz

• Gizlilik • Gönüllülük • Süreklilik • Kişi haklarına saygı • Güven • Bireyin değerliliği • Bireyin özekliği • İşbirliği

Rehberlik Servisi Ne Değildir?

• Bireyin yapamadıklarını onun adına yapmaz. • Disiplin, yargılama ya da ceza merkezi değildir. • Rehberlik servisi hastane, rehber öğretmen doktor değildir. • Problemi çözmez çözüm sürecine yardımcı olur.

REHBERLİK SERVİSİNE BAŞVURU

Rehberlik Servisi, eğitim yılı boyunca öğrenciler, veliler ve öğretmenlerin serbestçe başvurabileceği bir birimdir. Rehberlik servisinden yararlanmanın herhangi bir prosedürü yoktur. Hizmetin daha etkin ve planlı yapılabilmesi için randevu almak gerekmektedir. Rehberlik servisi, hafta içi her gün 09.00 - 15.00 saatleri arasında hizmet vermektedir.

Okulda sunulan Rehberlik Hizmetlerini kısaca şöyle sıralayabiliriz;

Doğrudan Sunulan Rehberlik Hizmetleri

- *Psikolojik Danışma Hizmetleri
- *Bireyi Tanıma Teknikleri
- *Bilgi Toplama ve Yayma Hizmeti
- *Yönelme ve Yerleştirme Hizmetleri
- *Oryantasyon (duruma alıştırma) Hizmeti
- *Sevk Hizmeti
- * İzleme ve Değerlendirme Hizmeti

Dolaylı Sunulan Rehberlik Hizmetleri

- *Müşavirlik Hizmetleri
- *Çevre ile İlişkiler
- *Veli ile İlişkiler
- *Araştırma ve Değerlendirme Hizmetleri
- *Rehberlik programı ve plan Hazırlama Hizmetleri

Okulumuzda öğretmenlerimize, okul personeline, servis şoförlerine ve velilerimize yönelik bilgilendirme ve eğitim çalışmaları bir yılı kapsayacak şekilde planlanıp yapılmaktadır.

Engel grupları ve engellilerle iletişim, okul kuralları ve iletişim, davranış değiştirme teknikleri , beceri geliştirme basamakları, ihmal ve istismar, Psikososyal proje kapsamında psikoeğitim çalışmaları, madde ve teknoloji bağımlılığı, sağlıklı beslenme, şiddet ve travma, aile içi iletişim, anne-baba tutumları, ebeveyn kaybı, kardeş kıskançlığı, uyum ve uyum problemleri, gelişim dönemleri ve özellikleri, engelli hakları, eğitimde kullanılan yöntem ve teknikler ve eğitim-öğretimde kullanılan materyaller v.b. konularda özel gruplara yönelik ve ya genel bilgilendirme toplantıları ve seminerleri yapılmaktadır.

Okulumuzda bulunan rehberlik ve psikolojik danışma servisine ihtiyaç duyduğunuz her konuda başvurabilirsiniz. Bu konulardan bazıları;

- Kimseye anlatamadığınız fakat birileriyle paylaşmak gerekliliği hissettiğiniz duygu ve düşünceleriniz olduğuna inanıyorsanız,
- Günlük hayatta karşılaştığınız problemlerle baş etmek için ihtiyaç duyulan becerileri kazanmanın yollarını öğrenmek istiyorsanız,
- Gelişim dönemleri ve özellikleri hakkında bilgi almak istiyorsanız,
- Başarı ve başarısızlık nedenlerini anlamak istiyorsanız,
- Herhangi bir alana yönelik beceri gelişimi ile ilgili sorun yaşadığınızı düşünüyorsanız,
- Toplum karşısında konuşmaktan ve kendinizi ifade etmekten çekiniyorsanız,
- Karar verme ve karar alma süreçleri ile ilgili biriyle konuşmak istiyorsanız,

- Kişiyeye özel beceri düzeyi ve ihtiyaçları doğrultusunda program geliştirilmesini istiyorsanız,
- Okula ve ortama uyum sağlamakta zorluk yaşıyorsanız,
- Arkadaşlık ve akran ilişkilerinde problem yaşıyorsanız,
- Hedef belirlemede ve meslek seçiminde destek istiyorsanız,
- Zamanı etkili şekilde nasıl kullanacağınızı öğrenmek istiyorsanız,
- Özgüveninizi geliştirmek istiyorsanız,
- Problem çözme yöntemlerini öğrenmek istiyorsanız,
- Öfkenizi yönetme becerisini geliştirmek istiyorsanız,
- Paylaşmadığınız başka sorunlarınız varsa,
- Kendinizi geliştirmek, tanımak ve ihtiyaç duyduğunuz veya paylaşmak istediğiniz diğer konularda, görüşmek için rehberlik servisine başvurabilirsiniz.

ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA REHBERLİK

Engelli bireyler için düşünülen rehberlik, tanım, amaç, teknik ve alanlar yönünden diğer çocuklara yapılan rehberlik kapsamı ile aynıdır. Yalnız duruma göre bazı engel alanlarında çocuklar için yapılacak rehberlik biraz daha önem kazanır. Daha derinliğine ve daha detaylı bir çalışma ve uzmanlaşmayı gerektirir. Aynı zamanda genel düzeydeki rehberlikten çok sabırlı ve becerili olmayı gerektirir

Ayrıca her Engel grubunun kendi içinde dereceleri bulunmakla birlikte, bazılarının birden çok engeli olabilmektedir. Engelin meydana gelişi, çocuk ve ailenin durumu da dikkate alınınca çok yönlü ve oldukça değişik eğitim ve rehberlik yardımını gerektiren oldukça geniş bir alan ortaya çıkmaktadır.

(Rehberlik Servisi)

(Öğretmen Bilgilendirme Toplantısı)

Eğitim Gereksinimleri

Özel eğitim alanındaki çeşitlilik, engel gruplarının niteliğine uygun farklı alanlarda yetişmiş uzmanların da devreye girmesini gerektirir.Özel eğitim alanındaki bir öğrenci,

- 1- Normal eğitim programına paralel bir “genel eğitim” görecektir.
- 2- Özel eğitimden yararlanan bir bireyin alacağı eğitim (engel türünün çeşidine uygun olarak), çeşitli araç-gereçleri ve yöntem-teknikleri gerektiren, farklı özel koşullar içinde sürdürecektir.
- 3- Bazı durumlarda ise eğitimleri sırasında, sağlık ve rehabilitasyon çalışmalarını da sürdürmek zorunda kalacaktır.

Özel eğitim programlarında, “genel” ve “özel” eğitimin bütünlüğü ilkesi korunmaktadır. Çağdaş anlamda eğitim; bireyin bedensel, duygusal, zihinsel, sosyal yeteneklerinin, kendisi ve üyesi bulunduğu toplum için en uygun şekilde gelişmesini sağlama ve en üst düzeye çıkarma sürecidir. Eğitimin bu amacı özel eğitim içinde geçerlidir.

Özel Eğitim Alanındaki Rehberliğin Niteliği

Rehberlik personelinin bazıları özel eğitimde yapılan rehberliği genel eğitimdeki rehberlikten tamamen "ayrı" olarak görme eğilimindedirler. Bazıları ise özel eğitim alanında rehberlik yapacak kişinin önce "genel rehberliği" bilmesi sonrada engelli çocukların farklı özellik ve gereksinimlerini inceleyerek yapılacak rehberliği bu farklılıklara uydurması gerektiği görüşünü savunmaktadır.

Her öğrencinin yeterlik ya da yetersizlikleri ne olursa olsun, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bireysel potansiyelini daha da geliştirmek ve sergilemek için yardıma ihtiyacı vardır. Engelli bireylerin farklı niteliklerinden dolayı onlara verilecek rehberlik hizmetleri de biraz farklı olacaktır. Engelli çocukların yetersizlikleri ve yetersizlik alanlarında, rehberliğe engelli olmayanlara göre daha çok gereksinimleri vardır.

Engelli Çocukların Nitelikleri ve Sorunları

Belirli bir engel grubuna bağlı olmaksızın, engelli çocukların genel nitelikleri ve sorunlarını şöyle sıralamak mümkündür;

1- Kendi kişisel durumlarına ve çevresinde olup bitenlere karşı uyum sağlamada güçlük çekerler.

2- Kendilerini tanımak, kendilerini ifade etmek, becerilerini geliştirmek ve özel durumlarına uyum sağlamaları için sistemli rehberlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

3- Yakın çevresindeki kimseler, ana-baba ve akrabaları ile ilişkilerinde anlayış ve iletişim sorunları yaşarlar.

4- Çevrelerindeki kişilerin engel gruplarına karşı gösterdikleri olumsuz davranış ve tutumların sonucu birçok ruhsal, duygusal ve kişilik problemleri ile yüz yüze gelirler.

5- Genellikle ana, baba, kardeşleri ve yakın çevresindeki insanlar tarafından kabul görme ile ilgili problemler yaşarlar. Birçok temel gereksinimlerinin karşılanması noktasında yoksunluklar yaşayabilirler.

Rehberlik Hizmetlerinin İşlevleri

Özellikleri ve sorunları farklı olmasına karşın yeterlilikleri olan bireylere götürülen temel rehberlik hizmetleri, yetersizlikleri olan bireyler için de geçerlidir. Son yıllarda kişisel, eğitsel ve mesleki rehberlik alanlarında yapılan değişiklikler engelli bireylerin gereksinimlerini daha iyi karşılamaktadır. Özel eğitim okullarının, farklı özelliklerinin olduğu ve bu farklılıkların biraz daha detaylı ele alınması gerektiği bilinci gittikçe yaygınlaşmaktadır.

Yetersizlik alanlarına sahip olan bireylere götürülecek rehberlik hizmetlerinin temel işlevlerini şöyle özetlemek mümkündür;

- 1- Yetersizliklere sahip olan bireylerin ilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesine yardımcı olacak ve bireyi bu doğrultuda güdüleyecek etkinlikler, sınıf içi uygulamalar, geziler, kişisel ve veli görüşmeleri, her öğrencinin öğrenme şekli, her bir öğrenciye uygun programların hazırlanması, uygulanması, çalışmaların takibi, kayıt tutma, yöneltme ve yönlendirme vb. konularda aktif ve sistemli bir rehberlik hizmetlerinin verilmesi gerekmektedir.
- 2- Öğrenciye, sağlıklı bir benlik kavramı geliştirerek, yeterlilik alanlarını geliştirebilmesi, yeterliliklerini sergileyebilmesi, kendini gerçekleştirebilmesi ve kendi kendine yetebilen bir birey durumuna gelebilmesi için ,ihtiyaç ve beceri düzeyinin doğru tespiti, motive etmek, ilgisini çekmek, geri bildirimler sergileyebileceği ortamlar yaratmak ve bu geribildirimlere olumlu tepki alabileceği durumları yaratmak gerekir.
- 3- Rehberlik hizmetleri ve öğretim arasındaki işbirliğini geliştirmek; engelli öğrenciye eğitsel olanaklarla birlikte en uygun yaşantıları sunmak, öğretmen-rehber öğretmen-yönetici -veli işbirliğini sağlamak gerekmektedir.
- 4- Öğrencilerin kişisel, sosyal, eğitsel beceri düzeylerini arttırması için, normal okul-sınıf içi uygulama çalışmaları dışında , evden aile desteğinin de sağlanarak, yaşamın her alanında uygulanabilecek bir planlamanın yapılması ve sistemli bir şekilde kendisine ek okuma, uygulama, sergileme çalışma ve deneyim olanaklarını yaratmak gerekir.
- 5- Öğrencinin, benlik tasarımı, ilgileri, becerileri ve akademik başarısıyla tutarlı, kendini gerçekleştirebileceği bir eğitim programının hazırlanması.

Özel Eğitim Alanında Rehberlik ve Psikolojik Danışma

Özel eğitim alanında rehberliğin amacı;

*Bireyin çevresini, içinde bulunduğu toplumu tanınmasına,

*Bireyin yeteneklerini en uygun şekilde geliştirmesine ve kullanabilmesine,

*Bireyin karşılaştığı problemleri çözme becerilerine sahip olmasına ve uygun kararları alma yeterliliği kazanmasına,

*Bireyin toplum içinde uyumlu, mutlu, severek yapacağı bir iş sahibi olmasını sağlamaktır.(Okul türüne göre.)

Bireyi Tanıma ve Bilgi Toplama Hizmetleri

Psikolojik Danışma ve Rehberlik hizmetlerinde başta gelen hizmetlerden biri çocuğun kendisi, çevresi, ailesi, iş ve meslek durumları hakkında bilgi toplamaktır. Öğrenciyi tanımanın kapsamına çocuğa ve engel grubuna, diğer özelliklerine ve durumlarına ilişkin bilgiler ile çevre, iş ve mesleklere ilişkin bilgiler, okullar ve bu okullara girebilmeye ilişkin bilgileride katabiliriz.

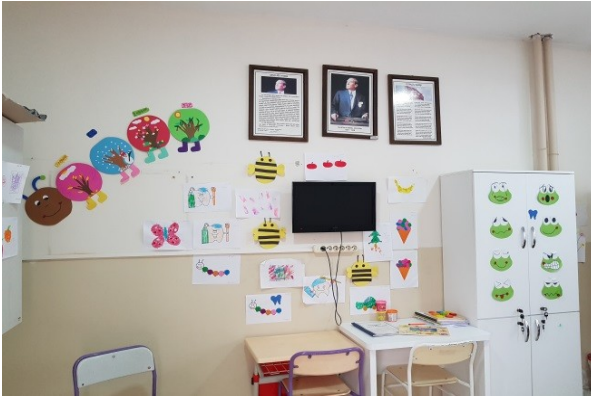
Çocuğun gelişim ve uyumunu etkileyecek aile ve çevreye ilişkin diğer bilgiler arasında, ailenin ekonomik, sosyo- kültürel durumu, ailedeki çocuk sayısı, aile içinde başka engelli kişi bulunup bulunmadığı, çocuğun aile içindeki yeri v.b. bilgiler sayılabilir.

Çocuk hakkında toplanmış bilgilerin ışığı altında çocuğa kendini tanıması için fırsat ve olanaklar hazırlanmalıdır. Çocuğu tanımak kadar, çocuğun kendisini tanıması da rehberlik hizmetlerinin gerçekleştirilebilmesi için çok önemlidir.

Duruma Alıştırma Hizmetleri

Çocuğun yeni durumlara, geldiği okula, sınıfa ve ortama, çevreye alıştırılması, rehberliğin üzerinde önemle durması gereken konulardan birisidir. Çocuk için okul yeni, değişik ve tamamen

yabancıdır. Okulda karşılaştığı araç ve gereçler farklıdır. Uyması gereken çalışma ve genel yaşam kuralları farklıdır. Yeni ve farklı şeyler çocuğu tedirgin eder.Çocuğun ortama ve günlük yaşama uyum sağlayabilmesi için bu dönemin iyi planlanıp uygulanması gerekir. Çocuktan çocuğa göre de okula uyum süreci farklı ilerler.Okulumuzda eğitim öğretim yılı başı yoğun bir şekilde okula ve çevreye uyum süreci ile ilgili çalışmalar başlatılıp, sınıf öğretmeni-veli ve rehberlik servisi işbirliği ile sürdürülmektedir.

(1.Kademe sınıflarımız)

Rehberlik ve Yönelme

Çocuk özel eğitim okuluna geldiği andan itibaren, çocuğun hangi sınıfa yerleştirileceği ve seçimlik derslerden hangisini alması, bunlara bağlı olarak bir üst okula , sanata ve hayata yöneleceği,

sanat yada okul ise hangi okul veya hangi sanata yöneltilmesi gerektiği hususunda uygun karar verilebilmesini kapsayan bir seri yöneltilme söz konusudur. Yöneltilmenin uygun ve geçerli olması yöneltilen çocuk ve yöneltililecek ders, okul, iş, sanat, konuların nitelik ve taleplerini çok iyi bilmek gerekmektedir.

Yöneltilmede İzlenecek İlkeler

Çocukların uygun şekilde yöneltilmeleri için dikkate alınması gereken hususlar aşağıda özet olarak belirtilmiştir.

- 1- Yöneltilmede, tavsiye yolu ile öğrencilere yön vermekten kaçınılmalı, öğrencilerin kendi kendilerini yönlendirmelerine önem verilmelidir. Yöneltilmede ana ve baba, öğrenci ve öğretmenlerin sıkı bir işbirliği yapması ve öğrencinin kendisi ile iş ve meslekler hakkında bilgi edinerek, meslek tercihini kendisinin yapması esastır.
- 2- Yöneltilme, öğrencilerin yetenekleri, ilgileri, gereksinimleri, kararlı hale geldiği bir yaşta yapılmalıdır.
- 3- Yöneltilme, çocuğun bütün öğrenim hayatında gösterdiği başarılar, özellikler, ilgiler, yetenekler, kişilik özellikleri ve özür durumu dikkate alınarak, çocuğun ailesinin, öğretmenlerin, varsa çocuğa yardım eden iş öğreticisinin görüşleri alınarak danışman tarafından yapılmalıdır.
- 4- Yöneltilme yıllarında çocuklar çevredeki işler, meslek okulları, meslekler ve gerekler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmalıdır.
- 5- Yöneltilme yıllarında yakın çevrede çocuklar için okul içinde ve dışında çeşitli işlerde çalışma olanağı sağlanmalı, birinci elden yaşantılar kazanmalıdır.
- 6- Çocuklara iş ve çalışma ortamı ve koşulları hakkında temel bilgiler verilmelidir.
- 7- Yöneltilme yıllarında çocukların görmediği, bilmediği, yakın çevrede bulunmayan işler, meslekler ve gidilecek okullar ile ilgili bilgiler verilmeli, çeşitli işlere karşı çocukta ilgi uyandırılmalıdır.

- 8- Engelli çocukların yöneleceği işlerin toplumda uzun ömürlü olmasına dikkat edilmelidir. Kısa zamanda o işe ihtiyaç kalmaması halinde işsiz kalabilecekleri düşünülerek, yönelemede geçişi kolay veya uzun ömürlü işler tercih edilmelidir.
- 9- Yönelemede değişmeye açık olmalı, ortaya çıkan durumlarda, gerekirse iş ve meslek değiştirilerek yönelemede yeniden yapılmalı.

Engellilerle Psikolojik Danışma

Her insan günlük hayatında uyum sağlaması gereken birçok problemle karşılaşır. Engelli çocuklar da engellerinin veya engel gruplarının yarattığı sıkıntılar ve çevrelerinde bulunan kişilerin gösterdiği bazı olumsuz tepkiler, tutum ve davranışlardan dolayı birçok uyum problemleri ile yüz yüze gelirler. Özel çocuklarımız, ciddi duygusal problemler yönünden bakıldığında normal çocuklara kıyasla daha çok sorun yaşarlar. Bireyin danışmaya, üzüntüsünü, sevincini paylaşmaya, problem çözmede, veremediği kararı vermede kendisine yardım edecek psikolojik danışma personeline ihtiyacı vardır.

Yaratılacak Psikolojik Danışma Ortamı Nasıl Olmalıdır?

Engelli öğrencinin sağlıklı gelişimi için gerekli rehberlik hizmetlerinin işlevlerini gerçekleştirmesinde, danışmanın- öğretmenin kişisel özellikleri ve öğrenciye karşı olan tutum ve yaklaşımları, öğrenciyle etkileşimleri büyük önem taşımaktadır. (Rogers 1961)

Rogers'in geliştirdiği "danışanı merkeze alan danışma kuramında " bireyin kendini geliştirme gücünü etkin kılacak koşullar üç noktada toplanmaktadır. Bunlar,

- a) Danışmanın içtenliği,
- b) Danışanı koşulsuz olarak olumlu kabulü,
- c) Danışana karşı olan empatik anlayışı ve bu anlayışını kişiye iletişim koşullarıdır.